

A községegyesítés-megszüntetésének lépései

A községegyesítés megszüntetésének szabályait a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.), valamint a területszervezési eljárásról szóló 1999. évi XLI. törvény szabályozza. A főbb lépések az alábbiak.

I.

A községegyesítés megszüntetése a *helyi választópolgárok kezdeményezésére* történhet.

Községegyesítés-megszüntetésének kezdeményezésére az új község alakítására vonatkozó feltételekkel és eljárásban kerülhet sor.

Feltétel, hogy **a megszüntetésre akkor kerülhet sor, ha az új település olyan elkülönült, legalább háromszáz lakosú lakott településrészből jön létre, amely feltételei alapján képes az önkormányzati jogok gyakorlására, az Ötv. 8. § (4) bekezdésében meghatározott feladatok teljesítésére a szolgáltatások színvonalának csökkenése nélkül.**

E feladatok: a települési önkormányzat köteles gondoskodni az egészséges ivóvíz ellátásáról, az óvodai nevelésről, az általános iskolai oktatásról és nevelésről, az egészségügyi és a szociális alapellátásról, a közvilágításról, a helyi közutak és a köztemető fenntartásáról, a helyi közutakon, a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutakon, valamint tereken, parkokban és egyéb közterületeken közúti járművel történő várakozás (parkolás) biztosításáról; köteles biztosítani a nemzeti és az etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését.

II.

a) Községegyesítés megszüntetésének kezdeményezése esetén **a falugyűlés legalább háromtagú előkészítő bizottságot választ a településrészen lakó települési képviselők**ből, ha nincs elég települési képviselő, vagy azok a megbízatást nem vállalják, akkor más választópolgárokból.

A falugyűléssel kapcsolatosan a *törvény nem szabályoz eljárási, működési kérdéseket; azokat a képviselő-testületnek (közgyűlésnek) kell rendeletben kialakítania.*

Az Ötv. 18. § (2) bekezdése szerint „(2) **A képviselő-testület meghatározza azoknak a fórumoknak a rendjét** (község-, várospolitikai fórum, városrész tanácskozás, falugyűlés stb.), **amelyek a lakosság, a társadalmi szervezetek közvetlen tájékoztatását, a fontosabb döntések előkészítésébe való bevonását szolgálják.** Ezek állásfoglalásáról és az ott felmerült kisebbségi véleményekről tájékoztatni kell a képviselő-testületet”.

Az 52. § (2) bekezdés alapján „új község alakításának a kezdeményezése esetén a falugyűlés legalább háromtagú előkészítő bizottságot választ a településrészen lakó települési képviselőkből, ha nincs elég települési képviselő, vagy azok a megbízatást nem vállalják, akkor más választópolgárokból”.

A falugyűléssel kapcsolatban tehát az Ötv. 18. § (2) bekezdés a helyi szabályozásra utalja a részletezést. **Viszont: a falugyűlés (vagy más, hasonló nevű fórum) alapvetően nem döntéshozatalra, hanem véleményezési szerepre való az Ötv. alapján. Két kivétel van: ahol**

atáskör, illetve az új község alakításakor (községegyesítés vagy község megválasztása). **Előbbihez ad az Ötv. eljárás szabályozást, utóbbihoz nem.** Eppen ezért nem mondható automatikusan, hogy a népszavazás esetére a 47. § (4) bekezdésben előírt határozatképességi szabály egyértelműen irányadó lenne az előkészítő bizottság megválasztására is.

b) Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 9/2011. (III. 31.) önkormányzati rendelete (az Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról) a 84. § (1) bekezdés b) pontban nevesíti a lakossági fórumok egyes típusait, köztük a városrészi tanácskozást. Ez utóbbi a 87. §-ban kerül kibontásra. Ez az a fórum, ami tartalmában falugyűlésnek tekinthető a helyi szabályozásban.

Ennek lényege:

- Gyulafirátót és Kádárta városrészen, valamint a város egyes településrészein élő lakosságot érintő, kiemelkedően fontos településfejlesztési, rendezési és közszolgáltatási ügyekben - a helyi lakosság véleményének megismerése céljából - városrészi tanácskozás tartható
- ezt a tanácskozást a polgármester vagy a városrészi önkormányzat vezetője hívja össze
- a szabály rendelkezik a meghívottak köréről
- a rendelkezés szerint a tanácskozásról feljegyzés készül, amiről a jegyző gondoskodik.

Más szabály ezzel kapcsolatban az SzMSz-ben nincs, és a központi jogszabályok sem részletezik ezt a kérdést. Alapvetően a határozatképességgel kapcsolatban (az előkészítő bizottság megválasztása tekintetében) valamilyen határozatképességi korlát szabályozása szükséges lenne (pl. ha 3 fő megjelenik, ennyien ne válasszanak bizottságot a településrész képviselőjében).

Emiatt a falugyűléssel kapcsolatos részletes szabályok SzMSz-ben való rögzítésére sort kellene keríteni - a határozatképesség tekintetében akár hasonlóan az Ötv. 47. § (4) bekezdéshez, a falugyűlés (városrészi tanácskozás) döntéshozatal esetén akkor határozatképes, ha a falugyűlésen a választópolgároknak több mint a fele jelen van.

III.

A megválasztott előkészítő bizottság **javaslatot tesz** az új község területére, szakértői vélemény (a vidékfejlesztési miniszter mellett működő Földrajzinév Bizottság szakmai véleményt ad) alapján a község elnevezésére, a vagyon, valamint a vagyoni jogok és kötelezettségek megosztására, a költségek viselésére. A javaslat elkészítéséhez - az előkészítő bizottság felkérésére - a helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzéséért felelős szerv szakmai segítséget ad, más szerv (így a polgármesteri hivatal adhat, azaz neki nem kötelező ebben segítséget nyújtani).

Az előkészítő bizottság a **javaslatát ismerteti a lakossággal**. Az előkészítő bizottság a kezdeményezés indokairól, a törvényben előírt feltételek teljesítéséről írásos tájékoztatást készít a választópolgárok számára. A tájékoztató **tartalmazza** az előkészítő bizottság javaslatát az új község területére, szakértői vélemény alapján a község elnevezésére, a vagyon, valamint a vagyoni jogok és kötelezettségek megosztására, a költségek viselésére.

Az előkészítő bizottság **elkészíti** a kezdeményezésnek megfelelő döntés esetén **megalakuló önkormányzat költségvetésének számítási anyagát**.

Az előkészítő bizottság a **javaslatáról kéri a képviselő-testület állásfoglalását**, és a javaslatát a költségvetés számítási anyagával együtt **a helyi népszavazás előtt ismerteti a választópolgárokkal**.

IV.

A kérdésben **helyi népszavazás tartása kötelező**; ezen csak az érintett településrész választópolgárai vehetnek részt.

A helyi népszavazás előkészítése körében a képviselő-testület által szervezett lakossági fórumokon a polgármester ismerteti a képviselő-testület állásfoglalásait az előkészítő bizottság kezdeményezéséről, javaslatairól.

A helyi népszavazás megtartásának nem lehet akadálya, hogy a képviselő-testület szerint a községgyegyesítés megszűntetésének feltételei nem állnak fenn.

V.

a) A helyi népszavazás kiírása az Ötv. 46. § (1) bekezdés b) pontja alapján kötelező. Ezzel együtt ez esetben is meg kell történnie az Ötv.-ben foglalt, választópolgári kezdeményezésnek.

Az Ötv. 46. § (2) bekezdése alapján etekintetben a népszavazásban csak az érintett településrész polgárai vehetnek részt, ami véleményem szerint a kezdeményezésre, és az ahhoz előírt minimális számú aláírásra is vonatkozik. Azaz: az SzMSz-ben rögzített kezdeményezési %-ot a településrész választópolgárai vonatkozásában kell alkalmazni.

Amennyiben ez a mennyiség nem gyűlik össze, a népszavazás nem minősül „kezdeményezett”-nek, azaz a kiírására sem kerülhet sor – vagyis, a folyamat itt meg is akad. Amennyiben összegyűlik, a kiírás kötelező.

A népszavazási kérdéssel kapcsolatban ügyelni kell arra, hogy az nem tartalmazhat az új község területére és vagyonára vonatkozó részt, mivel az azokban történő döntés az új és a régi település közötti megegyezés, ennek hiányában bírósági döntés alapján történik).

b) A helyi népszavazási folyamatra a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény szabályai vonatkoznak. Eszerint a kérdést (az aláírásgyűjtő ív egy példányát) a helyi választási iroda vezetője hitelesíti, ami ellen bírósági jogorvoslat vehető igénybe. A Ve. 134. § (1) bekezdés alapján az aláírásokat a hitelesítést követő egy hónapon belül egyszer lehet benyújtani a polgármesternek. Az aláírásokat a HVB ellenőrzi, az ellenőrzés eredményéről tájékoztatja a polgármestert (haladéktalanul).

A polgármester a népszavazás elrendelésére irányuló kezdeményezést a tájékoztatást követő legközelebbi ülésnapon bejelenti; a közgyűlés ezt követő 30 napon belül dönt (itt kötelező az elrendelés).

A népszavazás időpontját az elrendeléssel egyidejűleg a közgyűlés tűzi ki, 4 hónapon belüli időpontra.

VI.

A népszavazásnak érvényesnek és eredményesnek kell lennie. Az Ötv. 48. § szerint „a népszavazás eredménye kötelező a képviselő-testületre. **Eredménytelen helyi népszavazás esetén a népszavazásra bocsátott kérdésben a képviselő-testület dönthet.** Ugyanabban a

elül nem lehet kitűzni, akkor sem, ha a helyi népszavazás

Az **érvényes és eredményes** helyi népszavazást követő 30 napon belül a képviselő-testület a határozatába foglalja a helyi népszavazás eredményét, határozatában állást foglal az előkészítő bizottság javaslatairól. A polgármester a képviselő-testület határozatát az előkészítő iratokkal együtt az ülést követő 15 napon belül felterjeszti a miniszternek.

A területszervezési eljárásról szóló törvény szerint **a községegyesítés-megszüntetését célzó kezdeményezést a miniszterhez a helyi önkormányzati általános választás évének kivételével minden év április 30-áig lehet felterjeszteni.** A miniszter november 30-áig nyújtja be a javaslatát, a köztársasági elnök december 31-éig dönt, döntését a Magyar Közlönyben közzéteszi. A döntés az önkormányzati általános választás napján lép hatályba.

A polgármester a kezdeményezést az előkészítő iratokkal együtt a helyi önkormányzatok törvényességi ellenőrzéséért felelős szerv útján terjeszti fel a miniszternek.

VII.

A miniszter május 30-áig határozatban dönt arról, hogy nem terjeszti elő a kezdeményezést, ha a községgé nyilvánítás törvényi feltétele hiányzik, illetve a jogszabályban előírt eljárási szabályt nem tartották meg. A határozatot a miniszter a meghozatalától számított 3 napon belül az előkészítő bizottságnak és az érdekelt önkormányzat polgármesterének küldi meg.

Az előkészítő bizottság, a képviselő-testület a miniszter határozatának felülvizsgálatát a kézbesítéstől számított 30 napon belül a miniszternek benyújtott kérelemben a Fővárosi Törvényszéktől kérheti.

A községegyesítés megszüntetésének csak igazolható közjogi intézkedéssel történt korábbi községegyesítés képezheti a jogalapját.

Ebből következően **az előkészítő bizottság köteles egzakt módon bizonyítani a közjogi községegyesítés megtörténtének tényét.** Ez kizárólag a közjogi döntés tényleges igazolását tartalmazó dokumentum bemutatásával történhet. Ennek eredménytelensége esetén nem kerülhet sor a községegyesítés megszüntetésére.

VIII.

Községgé nyilvánítás esetén a választást követően legkésőbb 6 hónapon belül az érdekelt önkormányzatok állapotnak meg a vagyon, a közigazgatási terület megosztásában, az új közigazgatási határvonalban. Megállapodás hiányában bármelyik érdekelt önkormányzat keresete alapján a törvényszék dönt.

Az új község létrejöttéről szóló államfői döntés az önkormányzati általános választás napján lép hatályba.

A településegyesítés-megszüntetéssel kapcsolatban a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 105/B. §-a ekként rendelkezik:

„105/B. § (1) Új község alakítása és településegyesítés megszüntetése esetén a képviselő-testület a területszervezési döntésnek megfelelően kialakított szavazóköri figyelembevételével választja meg a szavazatszámiláló bizottságokat. Az új község képviselő-testülete a megalakulását követő 30

legkésőbb a következő választás kitűzését követően új

Ez azt jelenti, hogy – mivel ekkor a döntés már megszületett az új község létrejöttéről, ami az önkormányzati általános választás napján lép hatályba – az új településre már az önkormányzati választáson (a döntés hatályba lépésekor) kerülnek megválasztásra a képviselők.

Ezt támasztja alá a területszervezési törvény indokolása is:

„A választással való szoros összefüggésre figyelemmel szakmailag indokolt, hogy helyi kezdeményezésre területszervezési ügyekben ne folyamatosan, ötletszerűen, hanem négy évente szülessenek döntések. Ezeket a döntéseket kellő idővel a választások előtt szükséges meghozni (éppen a választások előkészítése érdekében) és a végrehajtás (új község alakítása, megyék közötti területátcsatolás stb.) a választással egyidejűleg történjen”.